

Janez Komelj, Jošt Dolničar

Izazovi i mogućnosti u osiguranju i reosiguranju sa naglaskom na Solventnosti II

**18. Susret osiguravača i reosiguravača SorS 2007
Sarajevo, 13. – 15. 6. 2007.**

Problem solventnosti osiguravajućih društava

- Interesi osiguranika
- Interesi vlasnika osiguravajućih društava
- Supervizori osiguranja
- Finska se intenzivno bavi problematikom solventnosti osiguravajućih društava već od 50-ih godina prošlog vijeka
- U Evropi je bilo do 70-ih godina prošlog vijeka više pokušaja kako proveravati solventnost osiguravajućih društava
- Sve se svodi na određivanje minimalnog iznosa kapitala koje osiguravajuće društvo mora posjedovati za sigurno poslovanje

Minimalni i zagaranтовani kapital

- Prva generacija evropskih direktiva o solventnosti
 - Direktiva 73/239/EEC iz 1973. godine za imovinska osiguranja
 - Direktiva 79/267/EEC iz 1979. godine za životna osiguranja
- Izračun minimalnog kapitala
 - količnik premije (premija do 10 miliona eura pomnoži se sa 0,18, a višak sa 0,16; korekcija zbog reosiguranja)
 - količnik štete (prosjeak godišnjih ukupnih odšteta za posljednje tri godine do iznosa od 7 miliona eura pomnoži se sa 0,26, a višak sa 0,23; korekcija zbog reosiguranja)
 - minimalni kapital je veći od oba iznosa
- Izračun zagaranтовanog kapitala
- Detaljni propis šta se uvažava kao raspoloživi kapital koji se upoređuje sa minimalnim i zagaranтовanom kapitalom
- Očekivani omjer štete i premije iznosi oko 70 %, a ostatak do 100 % je namijenjen troškovima i dobiti
- Kao primarna mjera rizika uvažava se obim posla (premija)
- Ako je premija podcijenjena, prevladava rezultat koji je dobiven sa količnikom štete

Odluka za Solventnost I i II

- Izračun minimalnog kapitala donekle neposredno uvažava rizik osiguranja
- Izračun posredno uvažava kreditni rizik ali samo za društva sa omjerom čistog i ukupnog iznosa odšteta u protekloj godini koji je manji od 0,5
- Izračun ne uvažava druge rizike kojima su izložena osiguravajuća društva
- Već u pripremi treće generacije direktiva iz 1992. godine pojavilo se pitanje o mogućnosti revizije postojećeg režima solventnosti
- Müllerov izvještaj iz 1997. godine
 - utvrđuje da je evropski režim solventnosti općenito zadovoljiv ali
 - sadrži određene metodološke propuste i
 - predlaže veće uvažavanje specifičnih rizika kojima su izložena osiguravajuća društva
- Evropska komisija se za reviziju postojećeg sistema solventnosti odlučila na osnovi Müllerovog izvještaja
 - prva faza (Solventnost I) – revizija postojećeg sistema
 - druga faza (Solventnost II) – temeljita obnova

Solventnost I

- Direktiva 2002/12/EC za životna osiguranja, koju je ubrzo zamijenila Direktiva 2002/83/EC
- Direktiva 2002/13/EC za imovinska osiguranja
 - granični iznosi od 10 i 7 miliona eura su povećani na 50 i 35 miliona eura
 - u nekim rizičnijim (odgovornosnim) vrstama osiguranja se u izračunu kapitala premije i štete povećaju za 50 %
 - u izračunu vlastitog udjela u šteti uvažavaju se tri godine
 - u izračunu količnika premije treba uvažavati prihode od premija, ako su veći od premije tekuće godine
 - minimalni kapital ne smije biti manji od minimalnog kapitala protekle godine, koji je pomnožen sa omjerom čistih rezervisanih šteta tekuće i protekle godine, kada se rezervisane štete smanjuju
- Glavni nedostatak nije uklonjen
- U izračunu minimalnog kapitala se još uvijek uvažava samo rizik osiguranja

Problemi sa solventnošću

- Rizici osiguranja su u SAD-u u razdoblju od 1969. do 1998. godine bili uzrok za 41 % slučajeva nesolventnosti
- U svijetu se može više od polovine slučajeva nesolventnosti pripisati rizicima koji su u Evropskoj uniji potpuno zanemareni u izračunu minimalnog kapitala
- U Evropskoj uniji nije mnogo drukčije, iako nije bilo velikih poteškoća sa nesolventnošću osiguravajućih društava
 - Sharmov izvještaj (2002)
 - * od 1996. do 2001. godine je bilo 85 većih poteškoća, kojima su se bavili supervizori osiguranja
 - * od toga je nastalo zatvaranje društva u 20 slučajeva (17 imovinskih i 3 životna)
 - * za 65 slučajeva zaštita interesa osiguranika je bila ostvarena obaveznim ili dobrovoljnim prenosom portfelja, preuzimanjem ili dokapitalizacijom
 - * u 65 gore navedenih slučajeva je kasnije stvarno nestalo još 29 društava
 - Od 2001. do 2004. godine je propalo još 13 imovinskih i 14 životnih osiguravajućih društava, a naredna 152 društva su bila na rubu propasti

Solventnost II

- Tri stuba kao u Basel II bankarskom sporazumu o kapitalu
- Novi sistem će bazirati na principu RBC (Risk Based Capital) koji je već uvažen u SAD-u, Kanadi, Australiji, Švicarskoj, Japanu itd.
- Za Evropsku uniju RBC je novi način, izuzev djelimično Finske, Velike Britanije i Holandije
- Bitno je kvantitativno uvažavanje rizika – mjerenje
- Vjerojatnoća nesolventnosti u jednoj godini ne smije premašiti 0,5 %

Prvi stub

- Dvije granice kapitala
 - zahtijevani solventni kapital (SCR – Solvency Capital Requirement) odgovara VaR 99,5 %
 - * ako se raspoloživi kapital društva spusti ispod SCR supervizor će početi da preduzima mjere u skladu sa propisima u drugom stubu
 - zahtijevani minimalni kapital (MCR – Minimal Capital Requirement) odgovara VaR 90 %
 - * ako se raspoloživi kapital društva spusti ispod MCR supervizor će preduzeti ozbiljnije mjere (zabrana sklapanja novih osiguranja itd.)
 - izračun kapitala po standardnom ili unutrašnjom modelu
- Tehnička rezervisanja (tržišna vrijednost, najbolja ocjena plus dodatak zbog nesigurnosti)
- Vrednovanje sredstava (tržišna vrijednost)
- Raspoloživi kapital

Sredstva i obaveze

Drugi i treći stub

- Drugi stub će dopunjavati prvi i prije svega će uređivati kontrolu
- U drugom stubu će biti uređen proces upravljanja onim rizicima koji ne budu kvantitativno uvažavani u izračunu potrebnog kapitala
- Treći stub uređivat će prije svega objelodanjivanja, izvještaje i drugo, što je povezano sa preglednošću poslovanja

Klasifikacija rizika

Trenutno u svjetskom mjerilu još nema univerzalne i prihvaćene klasifikacije rizika kojima su izložena osiguravajuća društva.

- Rizici osiguranja (underwriting risks)
- Tržišni rizici (market risks)
- Kreditni rizici (credit risks)
- Operativni rizici (operational risks)
- Rizici likvidnosti (liquidity risks)

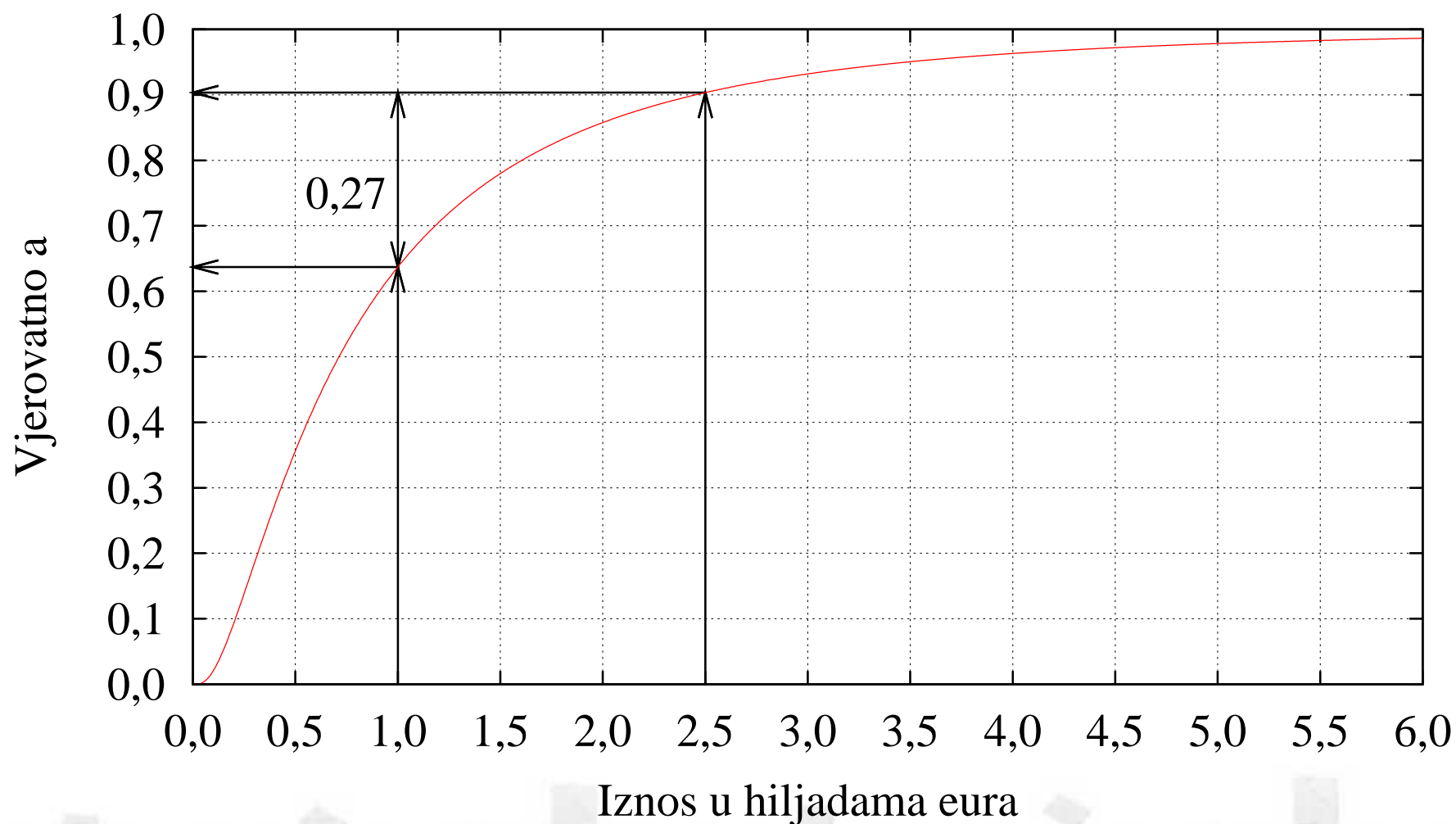
Modeliranje rizika

- Rizike modeliramo sa slučajnim varijablama X , Y itd.
- Primjer za pojedinačne štete
 - prosječna vrijednost štete 1.135 eura
 - standardna devijacija 1.405 eura
 - štete možemo brojiti po intervalima

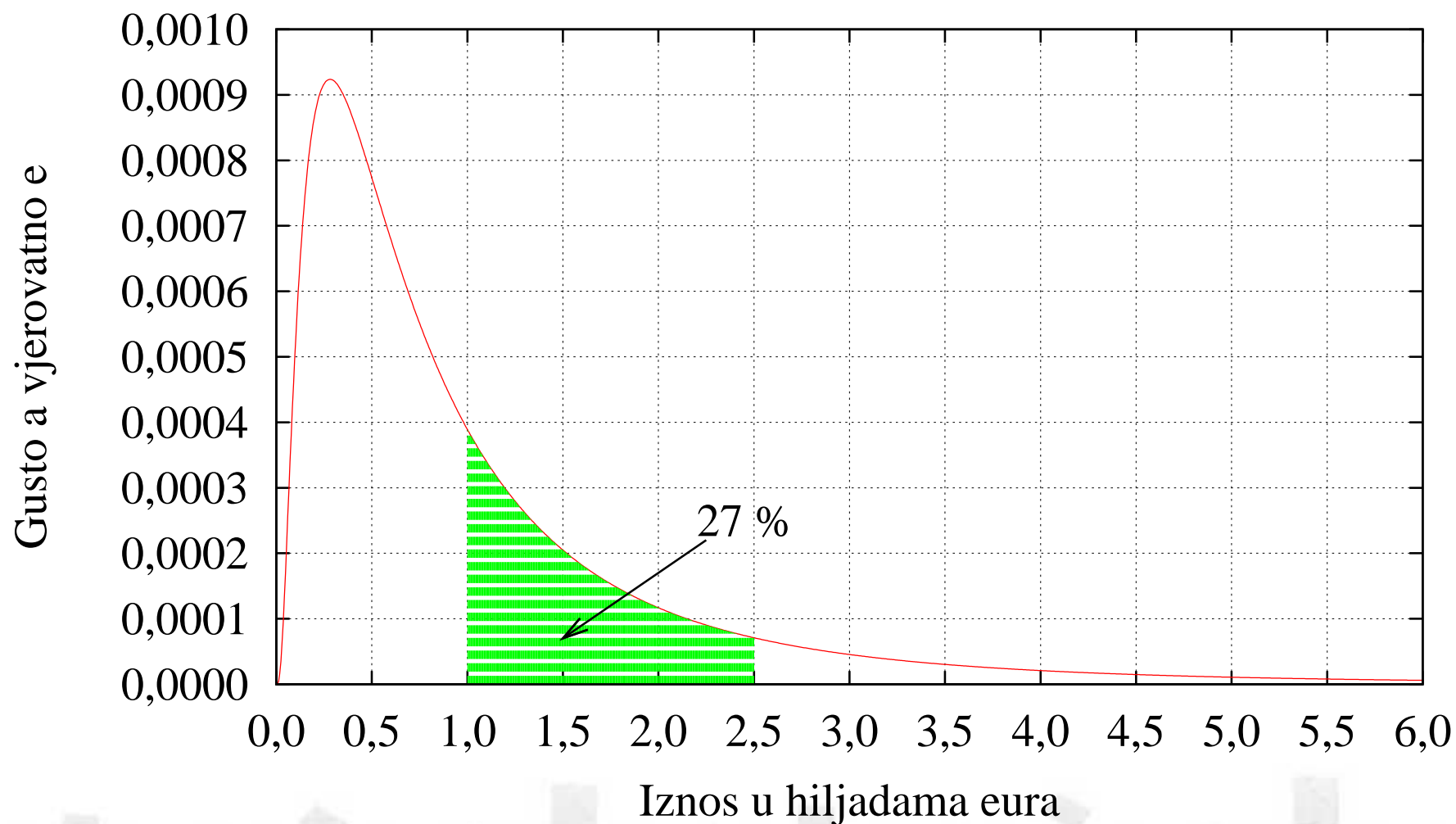
od	do	broj	kum. broj
0	500	1.953	1.953
500	1000	1.285	3.238
1000	1500	771	4.009
1500	2000	411	4.420
2000	2500	206	4.626
itd.			

- matematičkim metodama možemo izračunati funkciju raspodjele $FX = P(X \leq x)$ i njezin izvod – gustoću vjerovatnoće

Funkcija raspodjele

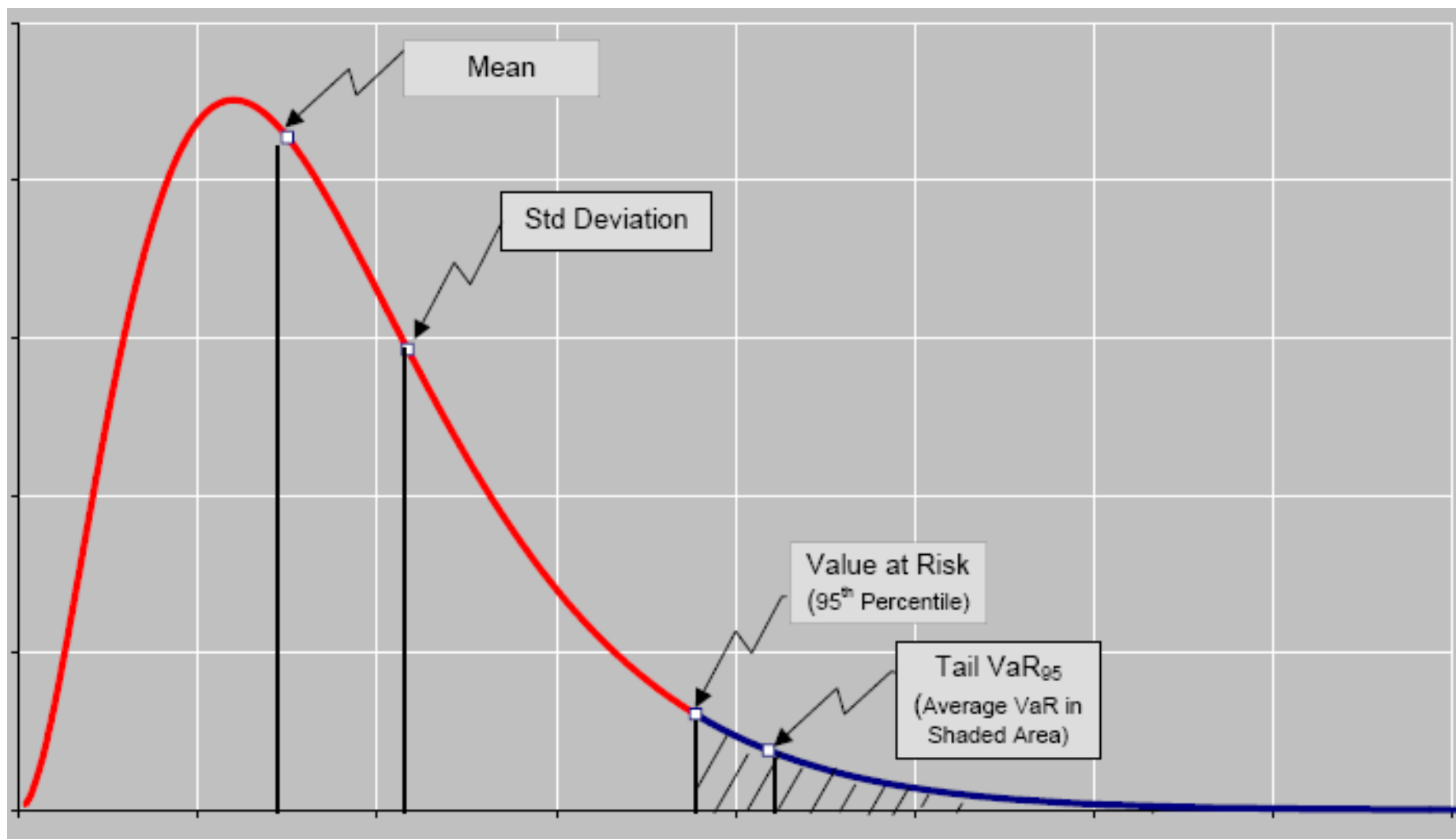
Gustoća vjerovatnoće

Uspoređivanje rizika

- Uspoređivanje rizika X i Y sa funkcijama raspodjele $F_X(x) = P(X \leq x)$ i $F_Y(x) = P(Y \leq x)$ nije jednostavno
- Upotreba matematičkog očekivanja $E[X]$ i varijance $\text{var}[X]$
 - Ako je $E[X] = E[Y]$ i $\text{var}[X] < \text{var}[Y]$ onda je rizik X manji od rizika Y
 - Kako se odlučiti ako je $E[X] < E[Y]$ i $\text{var}[X] > \text{var}[Y]$?
U tom slučaju može nadvladati prvi ili drugi uslov.
- Savršeno bi bilo kada bi mogli uvažavati sve informacije koje se kriju u funkciji raspodjele i rizik izraziti samo jednom vrijednošću – mjerom rizika

Mjerenje rizika

Izvor: Stuart Wason: Insurer Solvency Assessment: Towards a Global Framework (2004)

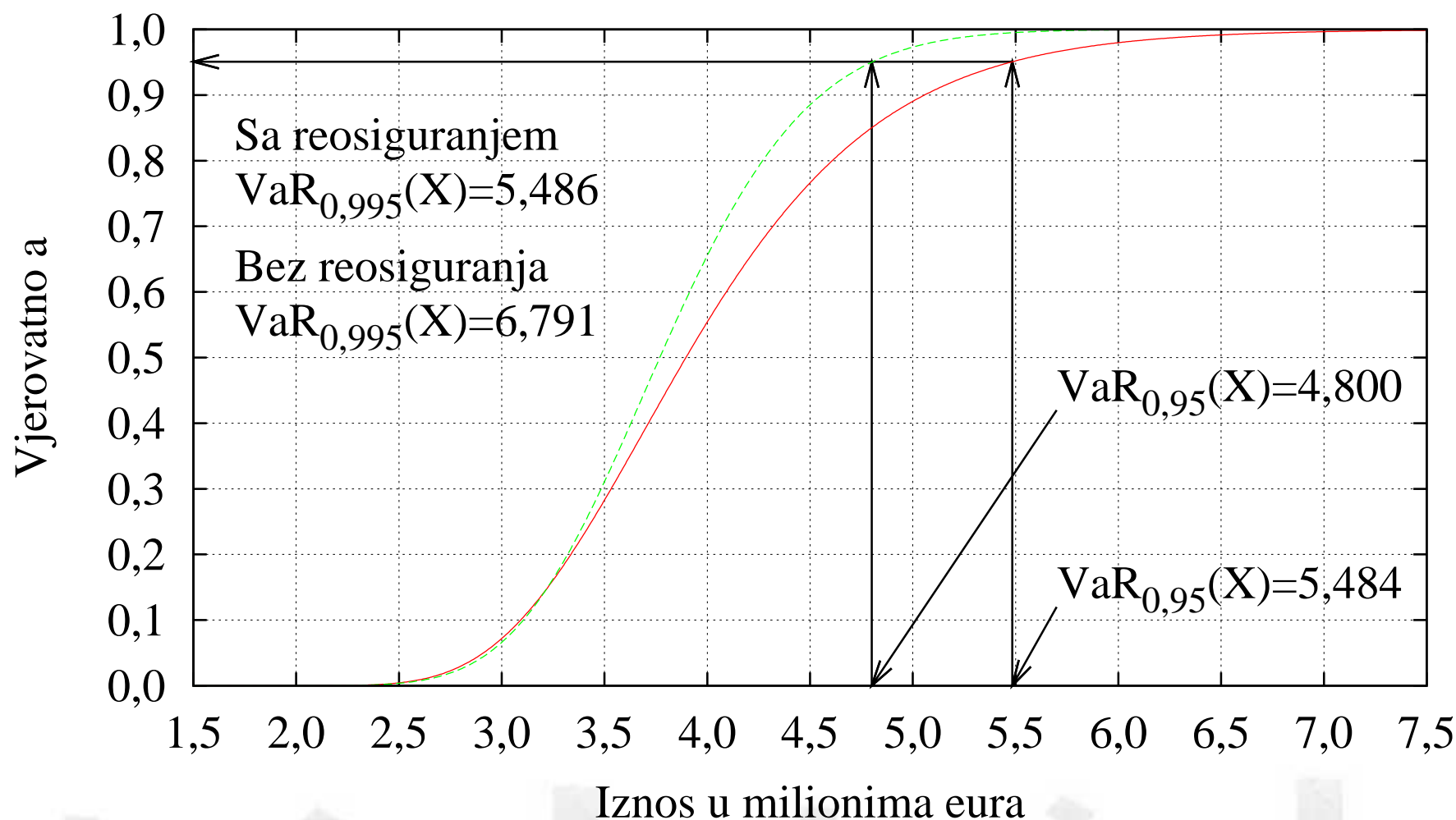
Savladavanje rizika – primjer

- Prosječna šteta 8.000 eura
- Standardna devijacija 39.625 eura
- Logaritamsko normalna raspodjela šteta
- Očekujemo 500 šteta godišnje odnosno 4 miliona eura
- Tehnička premija je aktuarski izračunata tako da u 95 % slučajeva agregatne štete neće premašiti agregatnu tehničku premiju u iznosu od 5,484 miliona eura (37,1 % sigurnosni dodatak)
- Sa 0,5 % vjerovatnoće štete će premašiti tehničku premiju za 1,3 miliona eura
- Aktuarski izračun za zadnje dvije alineje je vrlo složen

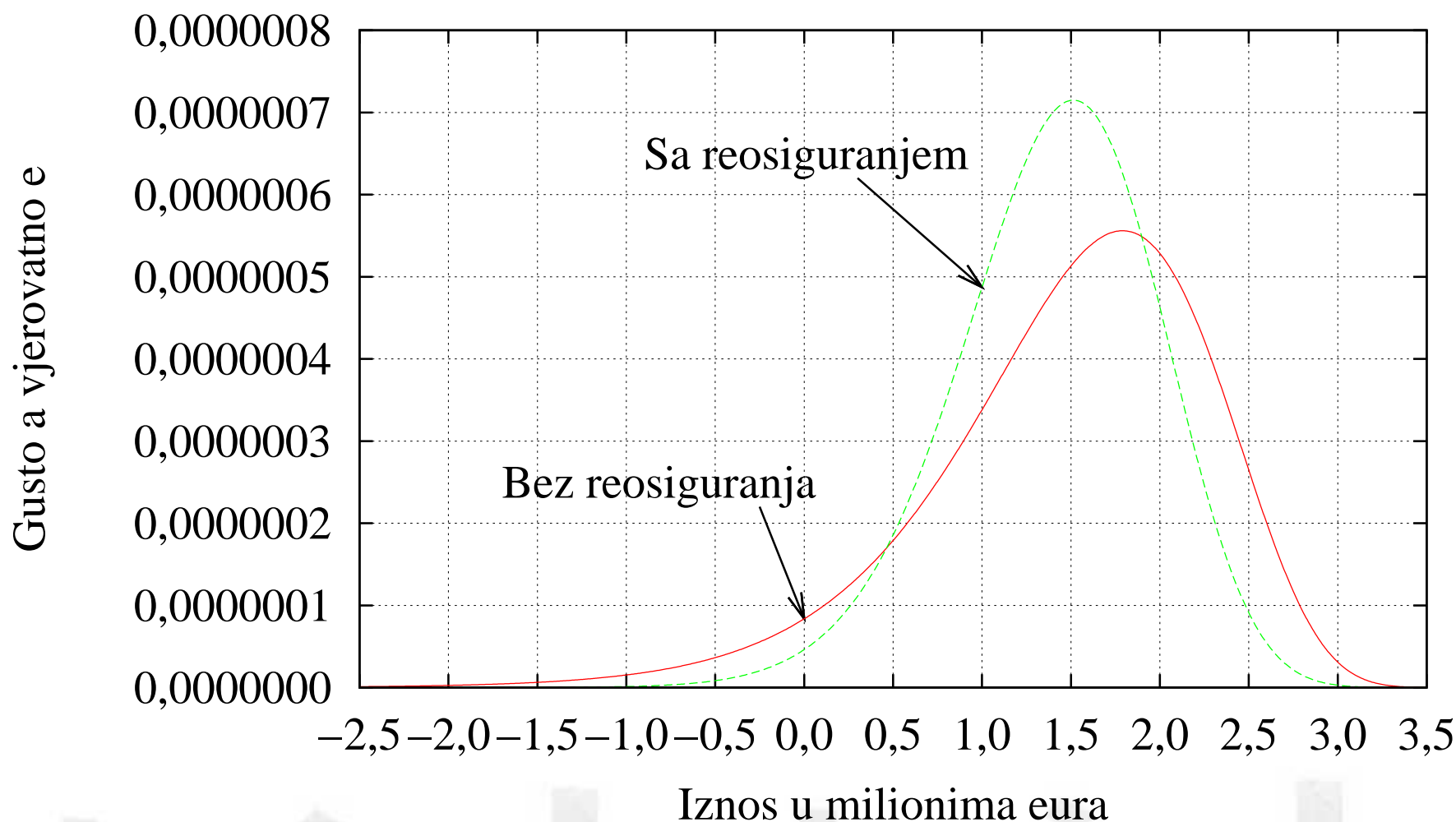
Primjer savladavanja rizika šteta

- Bez reosiguranja bi za neutralizaciju (djelimičnog) rizika u iznosu od 1,3 miliona eura iznad tolerancije Solventnosti II bilo potrebno isto toliko (djelimičnog) kapitala
- Zbog učinka diversifikacije na kraju bi se iznos smanjio (prema gruboj procjeni najviše za četvrtinu), mada bi u poređenju sa premijom (i kapitalom manjih osiguravajućih društava) još uvijek bio prilično visok
- Reosiguranje viška šteta sa visokim prioritetom od 380.000 eura riziko šteta smanji na toleranciju Solventnosti II
- Prosječne štete i očekivana dobit se smanjuju za oko 5 % ali uveliko se smanji vjerovatnoća gubitka

Funkcija raspodjele agregatnih šteta

Gustoća vjerojatnoće ostvarenja dobiti

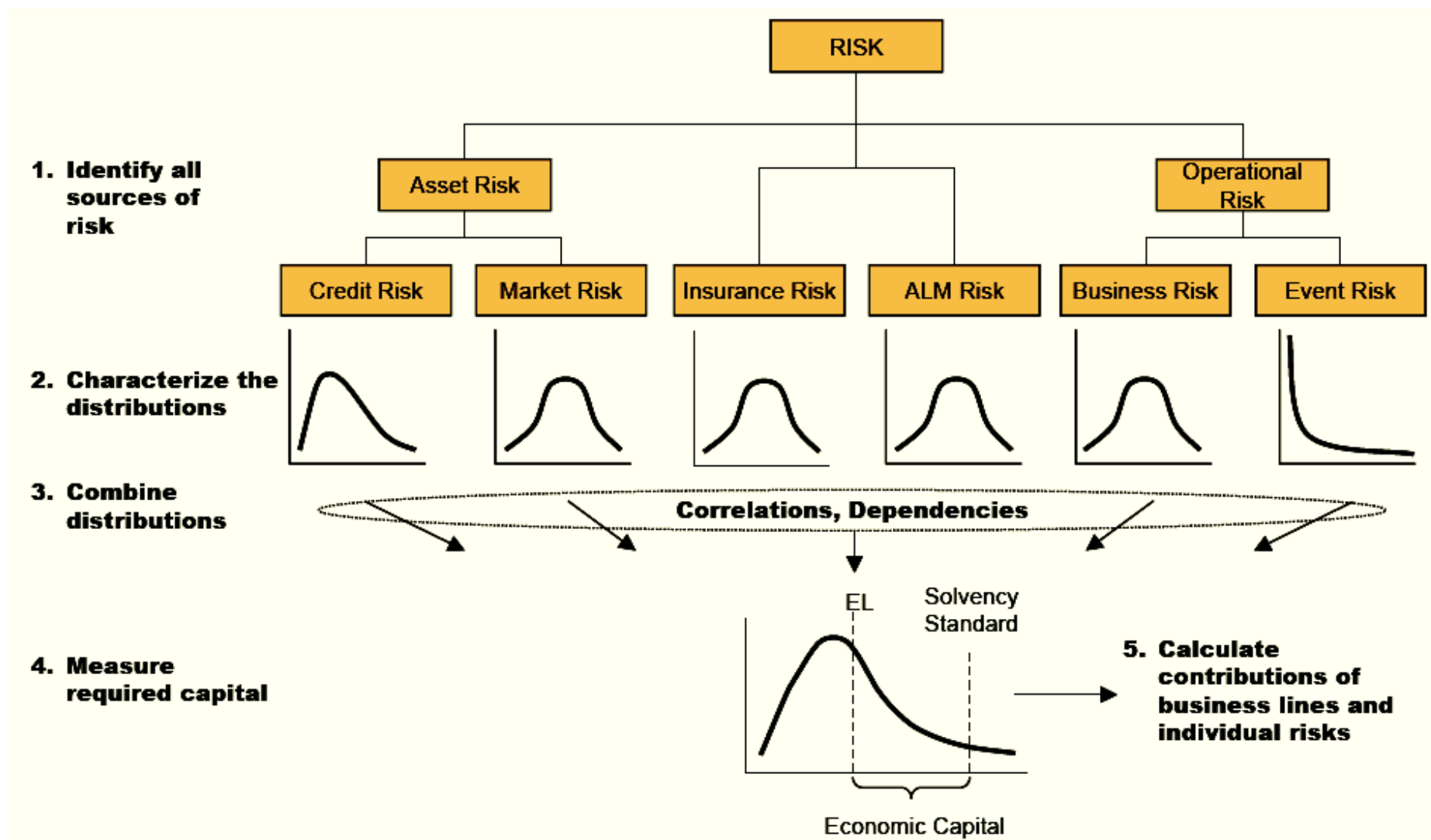
Tehnička rezervisanja

- Manghettijev izvještaj (2000)
 - rezervisanje u EU je različito uređeno
 - velike razlike kod nastalih neprijavljenih šteta (IBNR štete)
 - razlike u uvažavanju troškova i regresa
 - najveće razlike su ipak kod rezervisanja za kolebanje šteta i rezervisanja za katastrofalne štete
 - najveća jedinstvenost je kod prijavljenih rezervisanih šteta i kod prenosnih premija (razlike u razgraničavanju troškova) ali opet je razlika kod rezervisanja za neistekle opasnosti
- Rezervisanja za kolebanje šteta i za katastrofalne štete se odnose na buduće obaveze, zato ih međunarodni računovodstveni standardi više ne dozvoljavaju

Tehnička rezervisanja u Solventnosti II

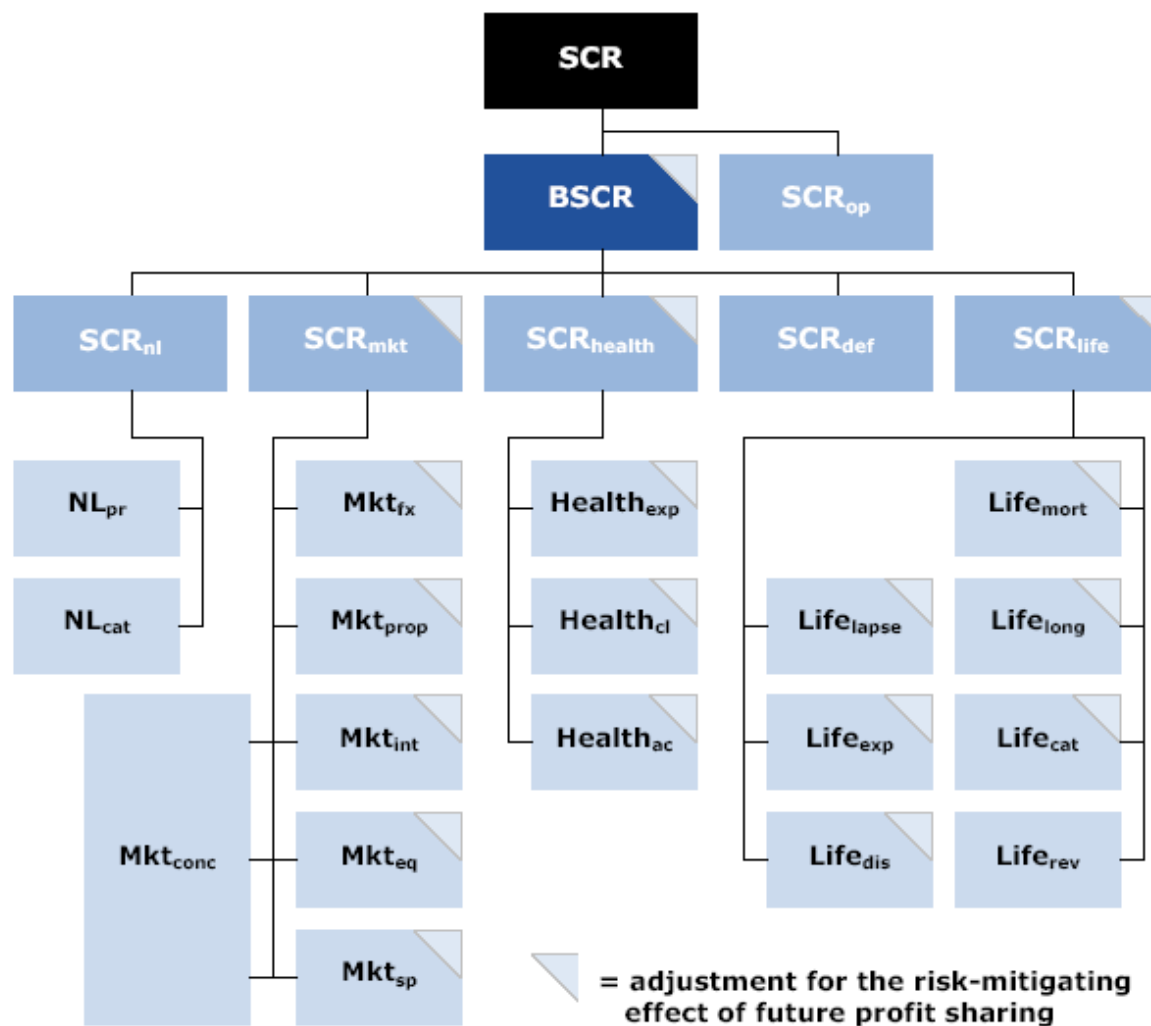
- Univerzalna rezervisanja za neistekle opasnosti
- Rezervisanja za štete
- Iznos rezervisanja
 - tržišna vrijednost ako je moguće šticeenje obaveza ili najbolja ocjena (neto sadašnja vrijednost finansijskih tokova zbog obaveza) plus dodatak za nesigurnost
 - * u prvim predlozima bi se računao kao 75 % kvantil (VaR)
 - * vjerovatno će biti izračunat po metodi troškova kapitala
- CEIOPS-ova studija QIS1 iz 2005. g.
 - 312 društava iz 19 država
 - rezervisanja za štete na bazi 75 % i 90 % VaR su manja od stvarnih iznosa rezervisanja
 - rezervisanja za štete će se smanjiti
 - diskontiranje smanjuje rezervisanja za štete za 10 do 15 %

Princip izračuna ekonomskog kapitala

Izvor: Stuart Wason: Insurer Solvency Assessment: Towards a Global Framework (2004)

Struktura stabla rizika za izračun SCR

Izvor: Quantitative Impact Study 3 – Technical Specification: Part I (2007)

Korelacioni koeficijenti među glavnim rizicima

$CorrSCR=$	SCR_{mkt}	SCR_{def}	SCR_{life}	SCR_{health}	SCR_{nl}
SCR_{mkt}	1				
SCR_{def}	0.25	1			
SCR_{life}	0.25	0.25	1		
SCR_{health}	0.25	0.25	0.25	1	
SCR_{nl}	0.25	0.5	0	0	1

Izvor: Quantitative Impact Study 3 – Technical Specification: Part I (2007)

Izračun kapitala

- Najmanje 99,5-postotna vjerovatnoća preživljavanja jedne godine
- Kapital se računa po nivoima od dole prema gore, tako da se neutralizuje odgovarajući rizik
- Primjer za zadnji nivo rizika

$$SCR = \sqrt{\sum_{i,j} Corr SCR_{ij} \times SCR_i \times SCR_j}$$

Indeksi i i j teku po svim mogućim vrijednostima nl , mkt , $cred$, op , $life$ i $health$

Izračun kapitala

- Moguće bi bile i negativne korelacije ali se u takvom slučaju prema načelu opreza radije uvažavalo 0
- Maksimalni uticaj diversifikacije (primjer za imovinsko osiguranje)

$$SCR = \sqrt{SCR_{nl}^2 + SCR_{mkt}^2 + SCR_{cred}^2 + SCR_{op}^2}$$

- Nema diversifikacije (korelacioni koeficienti 1)

$$SCR = SCR_{nl} + SCR_{mkt} + SCR_{cred} + SCR_{op}$$

- Kapital se smanjuje i zbog uticaja moguće promjene raspodjele bonusa (dobiti) za životna osiguranja

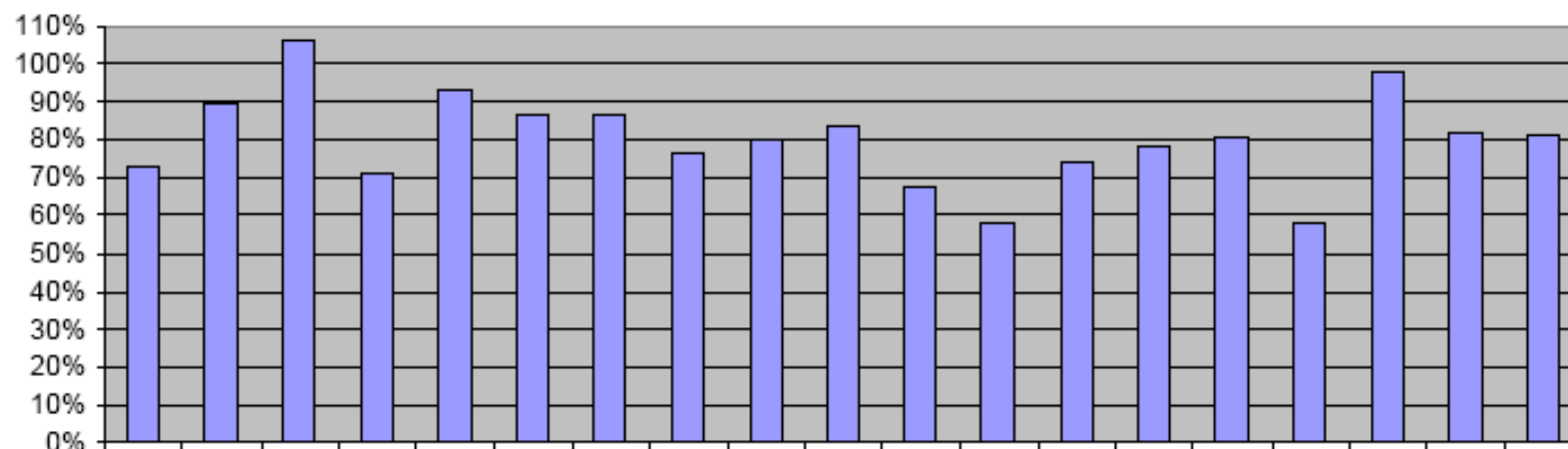
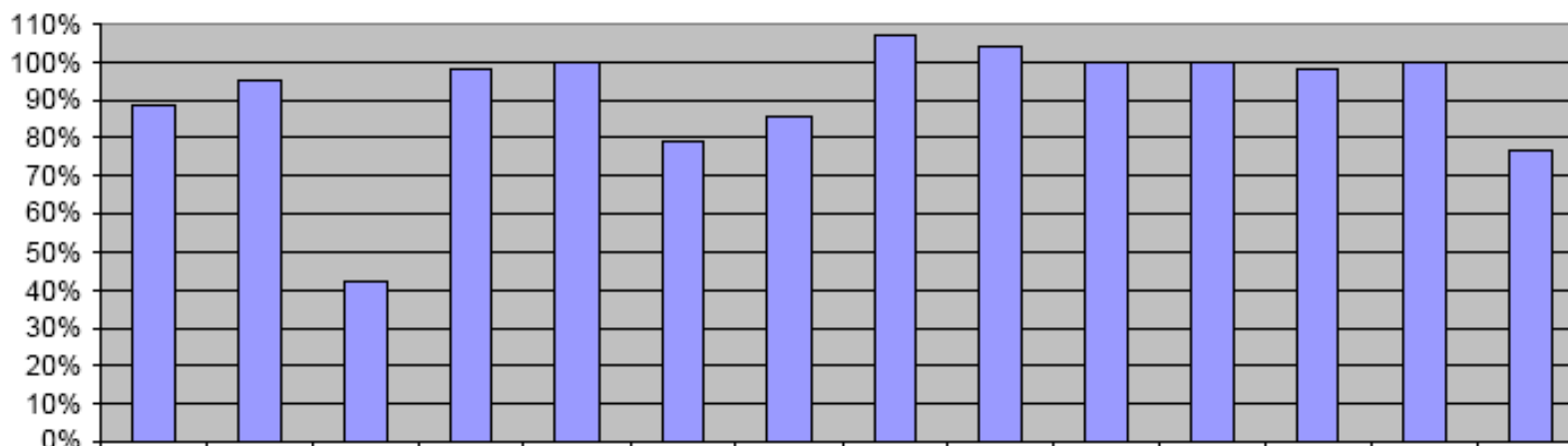
Studija QIS2 iz 2006. godine

- 514 osiguravajućih društava iz 23 države
- 161 životno, 22 zdravstvena, 237 imovinskih, 81 kompozitno i 13 reosiguravaćih
- 155 malih, 220 srednjih i 132 velika
- Ukupno više od 50 % tržišnog udjela
- Na bazi podataka za 2006. godinu
- Tehnička rezervisanja
- SCR i MCR (sa korekcijom zbog budućih poslova)
- Raspoloživi kapital

Studija QIS2 iz 2006. godine

- Usporedba sa stanjem po Solventnosti I
- Tehnička rezervisanja su se smanjila
- SCR se povećao, a povećao se i raspoloživi kapital
- Omjer raspoloživog kapitala i SCR
 - za životna osiguranja se za 11 država smanjio, ali je ostao veći od 100 %, a za 7 država se uglavnom povećao
 - za imovinska osiguranja se za 16 država uglavnom smanjio, a za 2 države se za polovinu društava spustio ispod 100 %
- Za 13 država je omjer MCR i SCR bio manji od 75 %, a u četiri države za priličan broj društava veći od 75 %

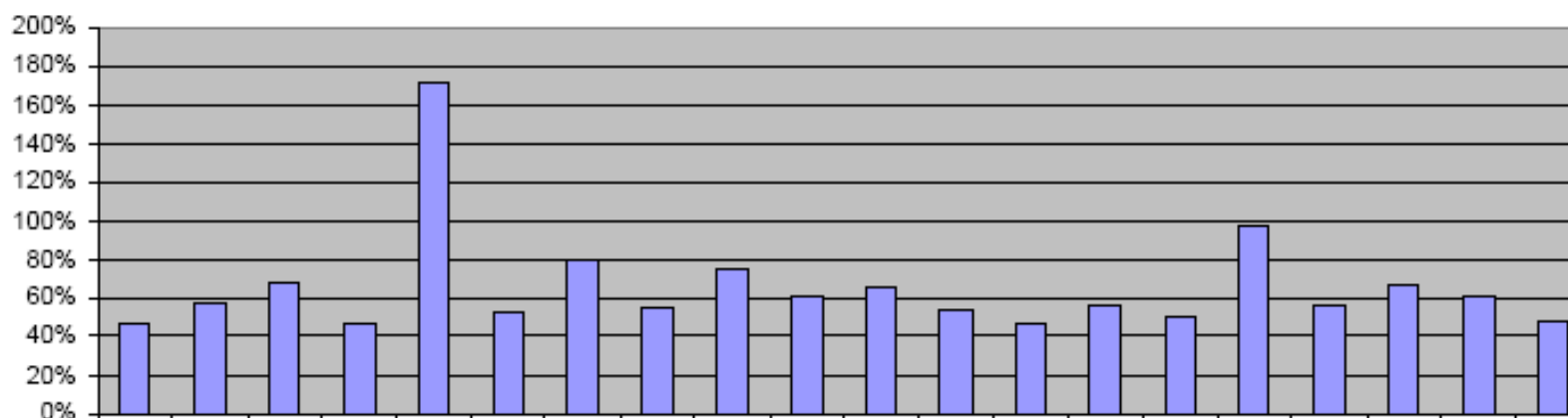
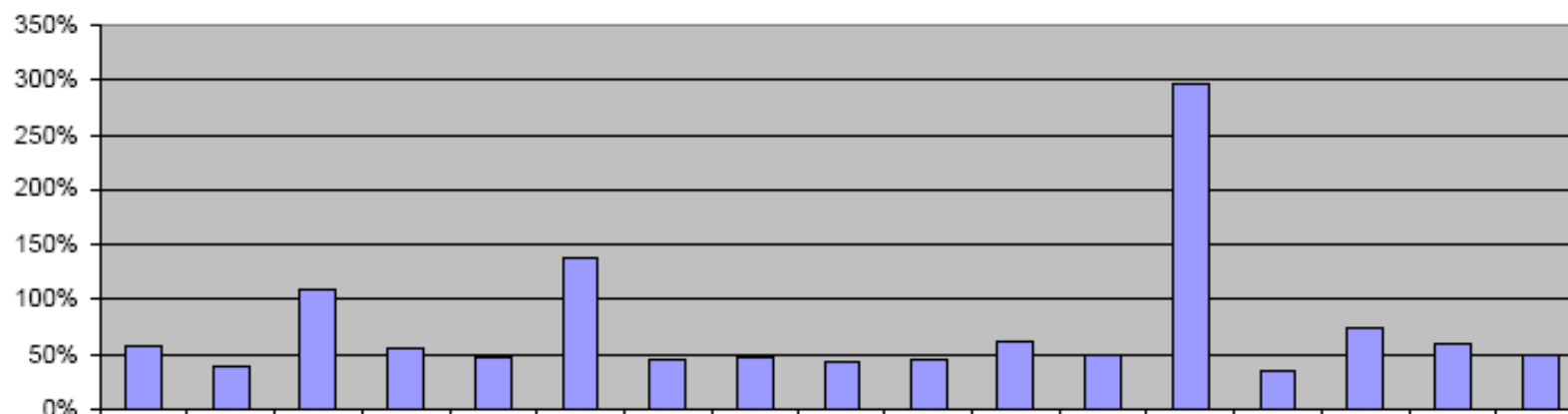
Uticaj na rezervisanja – život, imovina

Izvor: QIS2 – Summary Report (2006)

Na koju državu se odnosi koji podatak nije objavljeno

Omjer MCR/SCR – život, imovina

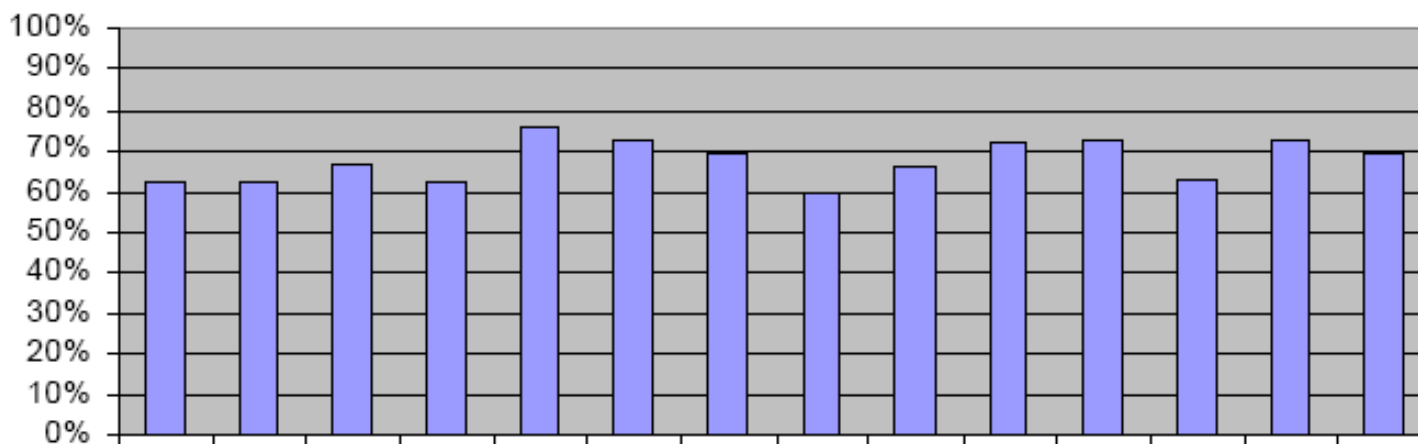
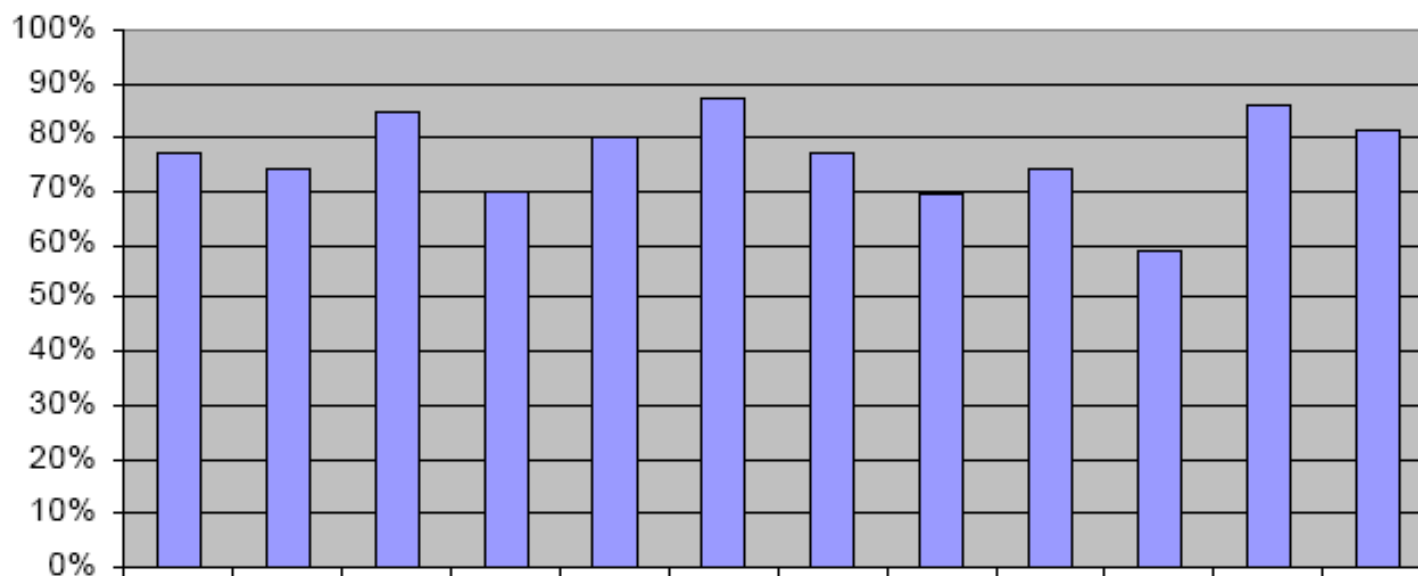

Izvor: QIS2 – Summary Report (2006)

Studija QIS2 iz 2006. godine

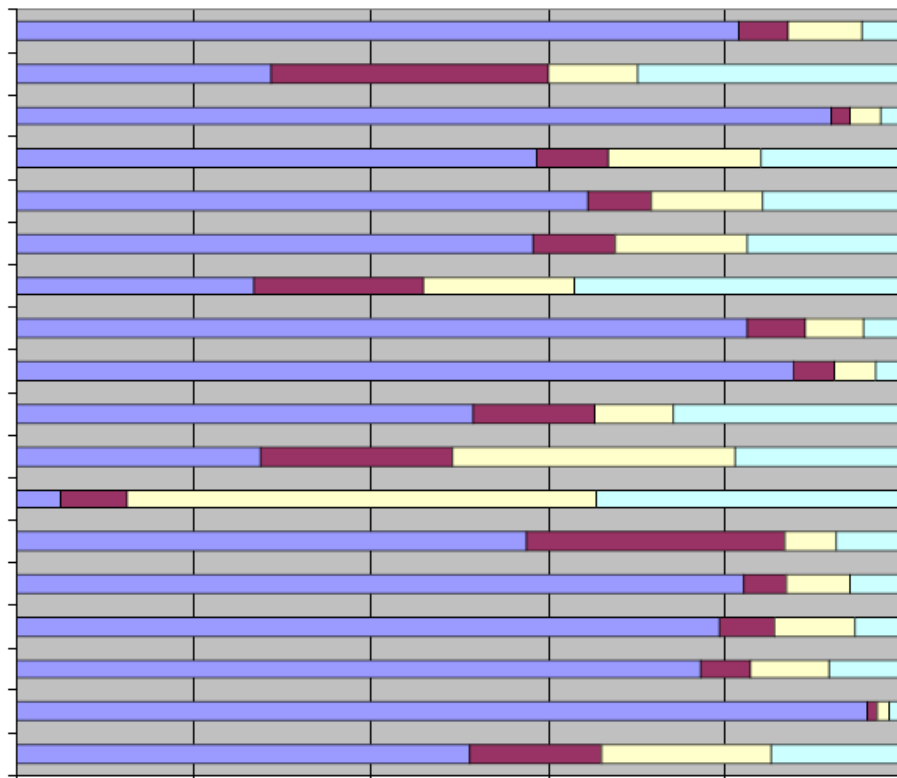
- Uticaj izmjena na manja osiguravajuća društva i uzajamna društva je veći nego na velika društva
- Još izrazitiji je uticaj na specijalizovana osiguravajuća društva (manji učinak diversifikacije)
 - za više takvih društava se omjer raspoloživog kapitala i MCR spustio ispod 100 %
 - više takvih društava bi moralo povećati kapital barem za 50 %
- Parametri upotrijebljeni u studiju mogu se promijeniti

Uticaj diversifikacije – život, imovina

Izvor: QIS2 – Summary Report (2006)

Uticaj rizika na kapital – život, imovina

S lijeve na desno: tržišni, kreditni, rizik osiguranja i operativni rizik

S lijeve na desno: rizik osiguranja, kreditni, tržišni i operativni rizik

Izvor: QIS2 – Summary Report (2006)

Nova direktiva o solventnosti

- Predviđa se da će koncept nove direktive o solventnosti biti predložen Evropskom parlamentu sredinom 2007. godine
- Direktiva bi trebala biti usvojena 2009. godine, a zatim i usvojena u nacionalno uređenje nakon 2010. godine
- Šta će zaista biti u direktivi još uvijek se ne zna
 - principi su poznati
 - parametri su još nepoznati
- U toku je treća studija QIS3 koju izvodi CEIOPS zbog kalibracije parametara
- Moguća je još neka studija CEIOPS-a

Izazovi za osiguravajuća društva na području nekadašnje Jugoslavije

Solventnost II će obezbijediti definisanje potrebnog kapitala na osnovi izloženosti rizicima, mjereno prema tržišnim parametrima. A to će ključno uticati na promjenu kulture poslovanja osiguravajućih društava iz kulture poslovanja u **SKLADU SA PROPISIMA** u kulturu **SAVLADAVANJA RIZIKA**.

Na području tržišta država nekadašnje Jugoslavije uticaji Solventnosti II će nastati prije svega:

- **preuzimanjem određenih pravila Solventnosti II** u pravno uređenje pojedinačnih država
- **priključenjem** (pripremom na ulazak) pojedinačne države EU
- preko **reosiguranja**
- preko osiguravajućih društava koja su **u vlasništvu vlasnika iz zemalja EU**

Izazovi za osiguravajuća društva na području nekadašnje Jugoslavije

Učinci Solventnosti II, će se manifestovati posebno pri:

- opsegu potrebnog kapitala i rezervisanja
- definisanju potrebne premije i sadržaja osiguravajućih proizvoda
- ostvarivanju investicionih profita
- prenosu rizika
- povezivanju osiguravajućih društava
- organizacionoj strukturi osiguravajućih društava
- preglednosti poslovanja
- novoj ulozi nadzornih državnih organa

Današnji trendovi – pred usvajanjem Solventnosti II

Nezavisno od Solventnosti II su mnoga uspješnija evropska osiguravajuća društva već uvela u svoje poslovanje načine rada koji će bit neophodni u uslovima djelovanja Solventnosti II i to zbog:

- tržišnih pritisaka
- uspješnog upravljanja rizicima
- povezivanja sa bankama
- smanjenja troškova
- sticanja bonitetnih ocjena

Ova društva će bit u prednosti kada dođe Solventnost II

Opseg potrebnog kapitala i rezervisanja: EU

Cjelokupno tržište EU vjerovatno neće iziskivati dodatni kapital ali svejedno će doći do promjena:

- smanjenje kapitala: kod većih društava sa internim modelom
- povećanje kapitala: kod društava za reosiguranje, specijalizovanih društava i društava koja loše upravljaju rizicima

A kod rezervisanja se može očekivati smanjenje trenutnih rezervisanja i njihovo prelivanje u kapital

Opseg potrebnog kapitala i rezervisanja: ex YU

- Kapital: vjerovatno će ostati na današnjem nivou
- Rezervisanja: bitno će se povećati

Zbog toga je neophodno aktivno surađivati sa nadležnim državnim tijelima u razvoju zakonodavstva i sudske prakse i time spriječiti:

- pritiske na povećavanje premije za osiguranje odgovornosti i uticaj na inflaciju
- povećavanje broja prevara osiguranja
- povećavanje troškova osiguranja za preduzeća i potrošače
- povećanje troškova suda i drugih državnih organa

Uticaj na osiguravajuće proizvode i premiju: EU

- Ograničenje nekih pokrića
- Skuplja premija pojedinih proizvoda
- Prenošnje rizika na osiguranika (unit linked produkti, indeksacijske klavzule...)
- Odbijanje pokrića za pojedine rizike, regije... (poplava, zemljotres...)

Posljedica svega toga najvjerojatnije će biti još veća individualizacija rizika

Uticaj na osiguravajuće proizvode i premiju: ex YU

- Dugoročno će promjene biti iste kao u EU, ali prvo će ih vjerovatno prouzrokovat zahtjevi evropskih reosiguravača – kod toga će biti i nekoliko problema zbog veoma zaštitničkih civilno pravnih propisa u ex YU (komentnost većine odredbi koje uređuju ugovor o osiguranju, nevezanost materijalne efektivnosti osiguranja sa plaćanjem premije, neposredni zahtjev primaoca odštete (actio directa), isključenje subrogacije prema radniku, propisi o proizvođačevoj odgovornosti
- Prema našem mišljenju zbog toga će biti potrebno puno ulaganja energije i sredstava u programsku opremu, kvalitet podataka i stalnu analizu podataka zbog individualizacije rizika

Investiciona politika: EU i ex YU

- Društva će biti bolje upoznata sa svojom finansijskom izloženošću i tome će prilagoditi investicionu politiku (vremenska, valutna usklađenost) – kao posljedica pojavit će se zahtjevi za nižim kapitalom i zbog toga konkurentnija premija
- Tražit će se ulaganje u manje rizične i dugoročne investicije sa nižim prihodima – posljedica će biti pritisak na dizanje premija. (Privremeno će promjena finansijske politike vjerovatno uticati i na ljuljanje finansijskog tržišta /npr. prodaja određenog broja dionica i nekretnina te preusmjeravanje investicija u državne vrijednosne papire/)
- Na području ex YU to će prouzrokovat potrebu za razvojem finansijskog tržišta i mogućnosti za ulaganje u inostranstvo

Prenos rizika: EU

Prenos rizika je jedan od bitnih načina smanjivanja izloženosti, a to se može postići:

- reosiguranjem (prenos na drug pravni subjekat)
- promjenom proizvoda ili prekidom poslovanja u pojedinačnim poslovnim linijama (prenos na osiguranika)
- finansijskim instrumentima (obveznicama za mortalitet i obveznicama za katastrofe, dugoročnim opcijama i sl.). (prenos na finansijsko tržište)

Sve ukazuje na to da će odluka o reosiguravanju biti jedan od ključnih načina smanjenja rizika

Zbog toga će doći i do promjene odnosa među resiguravača i osiguravača:

- veća individualizacija reosiguravajućih programa
- postizanje ekonomskih učinaka reosiguravanjem
- potreba po preciznijima podacima
- uticaj na promjenu proizvoda

Prenos rizika: ex YU

Na području ex YU takođe će se vjerovatno povećati potreba za reosiguranjem. Ali ne kod svih reosiguravajućih društava, već kod onih koja imaju (višu) bonitetnu ocjenu.

To će svakako predstavljati bitne poteškoće za postojanje reosiguravajućih društava bez bonitetne ocjene izvan EU. Prema trenutnim CEIOPS-ovim istraživanjima uticaja izmjena, društva će sa stanovišta bonitetnih ocjena važiti za vrlo spekulativna (bonitetna ocjena B prema Standard & Poor's), uslijed čega će kapital osiguravajućih društava koji se odnosi na taj djelimični kreditni rizik bit 3 do 4 puta veći nego što bi bio za reosiguravajuće društvo sa bonitetnom ocjenom BBB.

Udruživanje osiguravajućih društava: EU i ex YU

Solventnost II će biti dodatni katalizator udruživanja i to zbog:

- troškova za prilagođivanje
 - potrebnog znanja
 - pogrešne strategije
 - optimizacije organizacije u većim grupacijama
- uspješnija društva će preuzimati neuspješna društva

Na području ex YU ipak je vjerovatno da će, s obzirom na malu veličinu tržišta, dugoročno biti prisutna na pojedinačnim tržištima (za evropske prilike) mala osiguravajuća društva koja će na ovaj ili onaj način biti udružena u neku osiguravajuću grupaciju jer će tako smanjiti fiksne troškove za razvoj.

Organizacija osiguravajućih društava sa aspekta savladavanja rizika EU

Odgovornost za savladavanje rizika leži na rukovodstvu osiguravajućeg društva. Osim rukovodstva osiguravajućeg društva, za savladavanje rizika su potrebni i:

- odbori za rizike (postavljaju granice rizika, određuju kontrole i aktivnosti te provjeravaju ukupnu sliku izloženosti društva)
- operativne jedinice (aktivno upravljaju rizicima, obavljaju testove stresa)
- unutrašnja kontrola (nezavisna kontrola aktivnosti društva)

Bitne stvari za savladavanje rizika:

- cjelovita programska podrška
- jedinstvena poslovna politika
- kadrovska stabilnost (kontrola fluktuacije kadrova)
- dokumentovani i dobro praćeni procesi
- integracija različitih stručnih funkcija unutar društva u postupku odlučivanja

Organizacija osiguravajućih društava sa aspekta savladavanja rizika: ex YU

- organizaciona struktura će se dopuniti sa jedinicama koje su potrebne za savladavanje rizika (odbori za savladavanje rizika)
- već postojeće organizacione jedinice dobit će nove aktivnosti (rukovodstvo, operativne jedinice, nadzor)
- neke od današnjih jedinica će se vjerovatno udružiti (aktuari i finansije)

Vjerovatno je i najlogičnije, da se postavi početak aktivnosti za savladavanje rizika u aktuariat ili odjel finansija.

Ali svakako je bitna i promjena u svijesti onih koji odlučuju u društvima:

- odluke će se uvijek usvajati s obzirom na to kakav je rizik za ostvarivanje zahtijevanih poslovnih rezultata još prihvatljiv za društvo

Tako će se preusmjeriti i fokus razmišljanja sa opsega premije **na profitabilnost na kapital**

Preglednost poslovanja: EU

- Pojedinačni segmenti poslovanja neće više moći da se skrivaju u agregatnim brojkama
- Preglednost će se povećati u odnosu prema vlasnicima i klijentima

A posljedice će vjerovatno biti:

- učestalije promjene osiguravajućih proizvoda, odnosno barem premija

Preglednost poslovanja: ex YU

U tome se već i sada nalazi jedna ključna prednost iz koje se može puno naučiti:

Veoma jednostavno, putem interneta, tako se može brzo doći do godišnjih izvještaja osiguravajućih društava i njihovih internetskih stranica.

Time će povećana preglednost donekle smanjiti razliku između velikih i manjih osiguravajućih društava te omogućiti manjim da ne napuštaju pravilne razvojne trendove.

Uloga državnih nadzornih organa

Uloga nadzornih institucija također će se bitnije promijeniti iz:

provjere ispunjavanja određenih normativnih zahtjeva i pokazatelja u kvalitativnu kontrolu strukture i učinkovitosti poslovanja.

Nadzorni organi će morati svoje znanje iz poznavanja propisa tako dopuniti praktičkim poznavanjem djelovanja finansijskog i osiguravajućeg tržišta.

Da li režim Solventnost II stvarno smanjuje vjerovatnoću nastanka nesolventnosti osiguravajućih društava?

Teoretski DA ali u praksi?

- solventnost II usmjerena je u savladavanje većeg broja rizika (među njima su i rizici nepotpune politike upravljanja rizicima, nepotpune organizacije preuzimanja u osiguranje, poslovne strategije poslovanja, kontrole procesa i osposobljenosti rukovodstva, neočekivanih akumulacija, koji su do sada uzrokovali najveći broj nesolventnosti u EU)
- također je predviđeno provođenje testova stresa koji će simulirati ekstremne scenarije

Prema našem mišljenju će te mjere, će prije svega djelovat preventivno, kako se ne bi počeli pojavljivati brojniji stečajevi kao posljedica promjene klime, napretka tehnologije i rizika kojih možda još nismo dovoljno svjesni, a koji su prije svega posljedica nepre-računljivog postupanja čovjeka.

Završetak

Kod Solventnosti II riječ je o ključnom misaonom preskoku u načinu poslovanja, koji proističe iz ispunjavanja formalnih zahtjeva u sadržajno savladavanje djelatnosti osiguranja.

Toga moraju biti svjesni: RUKOVODSTVO, NADZORNI ORGANI I VLASNICI.

Država i pojedinačna osiguravajuća društva bi morali što prije uvidjeti neophodnost uspostavljanja sistema savladavanja rizika, kao što to predviđa Solventnost II, što je značajno prije svega za:

- preživljavanje osiguravajućih društava
- olakšano priključenje EU

ALI NE SAMO TEORETSKI NEGOT I PRAKTIČKI